

Brussel, 31.10.2014
COM(2014) 687 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN
DE REGIO'S**

**over de uitvoering, de resultaten en de algehele beoordeling van het Europees Jaar van
de burger (2013)**

1. INLEIDING

In overeenstemming met het besluit over het Europees Jaar van de burger (2013)¹ verschaft dit verslag een overzicht van de uitvoering, de resultaten en de algehele beoordeling van dat Jaar. Het bouwt ook voort op inzichten afkomstig uit de evaluatie achteraf van het Jaar die door een externe contractant ten behoeve van de Commissie is verricht².

1.1. Context

Het begrip 'burgerschap van de Unie' werd voor het eerst in 1993 ingevoerd door het Verdrag van Maastricht. De rechten in verband met het burgerschap van de Unie werden verder versterkt door de Verdragen van Amsterdam (1999) en Lissabon (2009). Hoewel het recht van vrij verkeer en verblijf nu stevig is verankerd in het primaire en secundaire recht van de Unie, bestaat er nog steeds een kloof tussen de toepasselijke wettelijke regels en de realiteit waarmee burgers worden geconfronteerd wanneer zij deze rechten in de praktijk willen uitoefenen. Burgers van de Unie ervaren nog te veel praktische belemmeringen met betrekking tot het wonen en werken in een andere lidstaat.

In haar *Verslag over het EU-burgerschap* van 2010³ behandelde de Commissie deze belemmeringen, met name in grensoverschrijdende situaties, en schetste ze 25 concrete maatregelen om deze belemmeringen weg te nemen. Zo besloot ze onder meer dat gebrek aan informatie de burgers van de Unie ervan weerhoudt gebruik te maken van hun rechten, met name het recht van vrij verkeer.

In zijn resolutie van 15 december 2010⁴ vroeg het Europees Parlement aan de Commissie om 2013 uit te roepen tot Europees Jaar van de burger, *'met als doel het debat over het Europees burgerschap aan te wakkeren en de Europese burgers in te lichten over hun rechten, met name de nieuwe rechten die voortvloeien uit de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon'*.

Het was dus passend om, 20 jaar na het Verdrag van Maastricht, het jaar 2013 uit te roepen tot het Europees Jaar van de burger om *'het bewustzijn van en de kennis over de rechten en verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het burgerschap van de Unie [te versterken], teneinde burgers in staat te stellen volledig gebruik te maken van hun recht om zich vrij te verplaatsen en te verblijven op het grondgebied van de lidstaten'*⁵. Deze doelstelling was nog relevanter gezien de aanstaande Europese verkiezingen (van 2014) waarvoor alle burgers van de Unie actief en passief kiesrecht genoten.

---

¹ Besluit nr. 1093/2012/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 over het Europees Jaar van de burger (2013), PB L 325 van 23.11.2012, blz. 1.

² *Evaluation of the European Year of Citizens 2013*, PPMI, Euréval and Occurence, juni 2014.

³ *Het wegnemen van de belemmeringen voor de rechten van EU-burgers*, Europese Commissie, COM(2010) 603 definitief van 27 oktober 2010.

⁴ Resolutie van het Europees Parlement van 15 december 2010 over de situatie van de grondrechten in de Europese Unie (2009) – Effectieve tenuitvoerlegging na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (2009/2161(INI)), PB C 169 E van 15.6.2012, blz. 49.

⁵ Artikel 2 – Doelstellingen van bovengenoemd besluit.

In overeenstemming met *Communiceren over Europa in partnerschap*⁶ wezen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie het Europees Jaar van de burger 2013 aan als een van hun interinstitutionele communicatieprioriteiten voor 2013/2014.

1.2. Doelstellingen van het Jaar

De volgende specifieke doelstellingen werden voor het Europees Jaar van de burger 2013 (hierna 'EJB2013') vastgesteld:

- het versterken bij burgers van de Unie van het bewustzijn van hun recht om zich vrij te verplaatsen en te verblijven binnen de Europese Unie en, meer in het algemeen, van hun rechten in grensoverschrijdende situaties, inclusief hun recht om deel te nemen aan het democratische leven van de Unie;
- het versterken bij de burgers van de Unie van het bewustzijn hoe zij tastbaar voordeel kunnen halen uit de rechten en het beleid van de Unie, terwijl zij in een andere lidstaat wonen, en het stimuleren van hun actieve deelname aan burgerfora over Europese beleidsterreinen en aangelegenheden; en
- het stimuleren van een debat over het effect en het potentieel van het recht op vrij verkeer als een onvervreemdbaar aspect van het EU-burgerschap, in het bijzonder om de maatschappelijke samenhang en het wederzijds begrip tussen EU-burgers en de band tussen burgers en de Unie te versterken.

Het was de bedoeling om aan de hand van EJB2013 aan te tonen dat het burgerschap van de Unie geen hol begrip is, maar een fundamentele status van onderdanen van de lidstaten die hen (als individu, consument, werknemer, student, vrijwilliger, deelnemer aan het politieke leven enz.) tastbare rechten en voordelen verschaft.

Bij uitbreiding diende EJB2013 ook te beklemtonen dat de burgers van de Unie zelf, door middel van hun deelname aan het maatschappelijk middenveld en het democratische bestel, eveneens een essentiële rol vervullen bij de versterking van die rechten.

1.3. Middelen van EJB2013

Het Besluit van de Commissie⁷ ter goedkeuring van het jaarlijkse werkprogramma 2013 voor EJB2013 wees een begroting van 1 miljoen EUR toe voor de financiering van activiteiten om de specifieke doelstellingen van EJB2013 te realiseren.

Na de goedkeuring van de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2013 voorzag een amendement van het werkprogramma⁸ in een aanvullende 1 miljoen EUR zodat de reikwijdte van de activiteiten kon worden verruimd.

Vooruitlopend op EJB2013 werd in 2012 een begroting van 750 000 EUR beschikbaar gesteld als voorbereidende actie voor het EJB. DG COMM slaagde erin

---

⁶ Politieke verklaring ondertekend door de drie instellingen op 22 oktober 2008 - PB C 13 van 20.1.2009.

⁷ C(2012) 8607 van 29 november 2012.

⁸ Besluit C(2013) 1409 final van de Commissie van 5 maart 2013.

om een extra 1,2 miljoen EUR vrij te maken uit de begroting van het programma Europa voor de burger.

Van de vastgelegde 3 842 849,92 EUR aan middelen werd 79% aangewend voor activiteiten in verband met de EU-brede informatie- en communicatiecampagne, terwijl de overige 21% werd verdeeld onder toelagen voor acties ter ondersteuning van het Europees Jaar van burgerallianties (EJBA) van maatschappelijke organisaties, de conferenties die EJB2013 zouden inzetten en afsluiten onder het EU-Voorzitterschap van respectievelijk Ierland en Litouwen, en een contract voor de externe beoordeling van de activiteiten in het kader van EJB2013.

1.4. Belangrijkste belanghebbenden en partners in de EJB2013-campagne

1.4.1. Nationale contactpunten

Net zoals bij vorige Europese Jaren het geval was, werd de lidstaten verzocht om nationale contactpunten in te richten om de activiteiten in verband met EJB2013 te helpen coördineren met belanghebbende partijen op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau. De beperkte begrotingsmiddelen maakten het echter niet mogelijk om financiële ondersteuning te geven aan de nationale overheden bij het voeren van de campagne op nationaal niveau.

Alle lidstaten, behalve twee⁹, richtten een nationaal contactpunt in. In veel landen werden deze contactpunten actieve deelnemers en in de meeste gevallen werkten zij nauw samen met de vertegenwoordiging van de Commissie en het voorlichtingsbureau van het Europees Parlement, evenals met de nationale partneragentschappen van de belangrijkste communicatiedienstverlener van de Commissie¹⁰.

In enkele landen (bv. in Oostenrijk en Italië) brachten de nationale contactpunten speciale informatiefolders of -brochures uit die de burgers informeerden over hun EU-rechten, terwijl ze in andere landen (bv. Ierland en Portugal) burgerdialogen op nationaal niveau organiseerden, in navolging van de Uniebrede burgerdialogen van de Commissie.

1.4.2. Maatschappelijke organisaties

Tal van maatschappelijke organisaties op zowel nationaal als EU-niveau nemen deel aan het openbare leven en zetten zich in voor Europese integratie. De oprichting van EJBA, de grootste groepering ooit van dergelijke organisaties, was een belangrijk onderdeel van EJB2013. EJBA bracht 62 organisaties op EU-niveau en netwerken op nationaal en EU-niveau samen¹¹. In totaal vertegenwoordigde EJBA meer dan 4500 organisaties uit 50 landen in heel Europa.

⁹ Slowakije en het Verenigd Koninkrijk.

¹⁰ Een externe contractant, het in Berlijn gevestigde bedrijf Media Consulta, ondersteunde de Commissie bij de overkoepelende communicatiestrategie voor het Jaar en de coördinatie en follow-up van enkele nationale communicatiecampagnes, activiteiten van het maatschappelijk middenveld en sterk zichtbare evenementen.

¹¹ Een volledige lijst van de EJBA-leden op EU- en nationaal niveau is te vinden op: <http://ey2013-alliance.eu/>

EJBA, dat samen met zijn leden op EU- en nationaal niveau acties uitvoerde rond de twee pijlers van haar werkprogramma ('deelname versterken door de burgers te informeren via het maatschappelijk middenveld' en 'een beleidsagenda opstellen voor en door burgers in Europa en ervoor zorgen dat hun stem wordt gehoord'), was een waardevolle strategische partner voor de Commissie bij de uitvoering van EJB2013 doordat het essentiële inzichten verschafte vanuit het oogpunt van het maatschappelijk middenveld.

1.4.3. Diensten en vertegenwoordigingen van de Commissie

De Commissie bracht veel van haar interne afdelingen samen in een reeks vergaderingen ter voorbereiding en uitvoering van EJB2013-activiteiten en om na te gaan hoe rond thema's in verband met EJB2013 kan worden samengewerkt.

De vertegenwoordigingen van de Commissie vervulden een belangrijke strategische rol door EJB2013 op het nationale, regionale en plaatselijke niveau te activeren en de rimpelloze coördinatie met nationale actoren op het vlak van inhoud, logistiek, media (ook sociale media), monitoring en verslaggeving te verzorgen.

Ze vervulden ook een centrale rol bij de organisatie van de burgerdialogen, een nieuw communicatie-instrument dat ze bevorderden met behulp van 'begeleidende evenementen' om belangstellende burgers voor te bereiden op een actieve deelname aan het debat.

In een aantal lidstaten kregen ze de actieve steun van hun nationale netwerk van Europe Direct-informatiecentra (EDIC's).

1.4.4. Andere EU-instellingen

In de loop van het jaar woonden leden van het Europees Parlement EJB2013-evenementen bij, zowel op EU- als op nationaal vlak, met name de reeks burgerdialogen. De voorlichtingsbureaus van het Europees Parlement vervulden hun rol tijdens de uitvoering van de EJB2013-campagne.

Het Comité van de Regio's gaf op 28 november 2012 het startschot voor formele EJB2013-activiteiten door een forum te organiseren over *Regio's en steden klaar voor het Europees Jaar 2013: de Agenda voor de burger gaat lokaal*¹².

Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) steunde de campagne het hele jaar lang, te beginnen met het Open Space-evenement *Your Europe 2013* op 23 en 24 januari 2013¹³. Voorts organiseerde het een ander groots evenement rond zijn Dag van het maatschappelijk middenveld 2013 (*Zo Europees als maar kan! Economie, solidariteit en democratie met elkaar verzoenen*)¹⁴.

¹² <http://cor.europa.eu/en/events/forums/Pages/citizens-agenda-local.aspx>

¹³ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-youreurope2013>

¹⁴ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-civil-society-day-2013>

1.5. Het belang van partnerschappen, pro-bonoactiviteiten en vrijwilligerswerk voor het succes van EJB2013

De externe beoordelaar concludeerde dat tal van verschillende actoren op uiteenlopende manieren betrokken waren bij EJB2013 en dat hierdoor het succes minder werd afgeremd door wat uiteindelijk een bescheiden begroting was voor een bewustmakingscampagne voor meer dan 507 miljoen mensen in 28 lidstaten (na de toetreding van Kroatië op 1 juli 2013).

Een strategie van allianties waarbij meerdere belanghebbenden op Europees, nationaal en plaatselijk niveau wilden samenwerken en hun bijdrage wilden leveren, verschaftte een krachtige hefboomwerking die het mogelijk maakte dat de campagne met beperkte middelen werd gevoerd. Zonder deze partnerschappen was dit, volgens de externe beoordelaars, niet mogelijk geweest.

Plaatselijke actie: het belang van partnerschappen

Het Spaanse project '19 gezichten voor Europa' was een van de meest grootschalige partnerschapsactiviteiten tijdens het Jaar. Het werd opgezet door de vertegenwoordiging van de Commissie in Madrid en het Spaanse nationale contactpunt in nauwe samenwerking met de Spaanse Europe Direct-informatiecentra (EDICs), en werd ondersteund door de belangrijkste communicatiedienstverlener van de Commissie (via diens Spaanse partneragentschap).

Het project benoemde telkens één persoon per Spaanse regio (er zijn er 19), die aan de hand van een verhaal duidelijk maakte hoe hij of zij burger is van Europa. De verhalen van deze '19 gezichten' verschenen in een brochure die onder alle Spaanse EDIC's werd verdeeld.

Op 26 november 2013 werden de foto's van de 19 gezichten onthuld op de gevel van het gebouw waar verschillende EU-instellingen zetelen, gelegen aan een grote invalsweg in Madrid, in aanwezigheid van grote media-organisaties, stadsambtenaren, voorbijgangers en belangrijke vertegenwoordigers van de Commissie, het Europees Parlement, Spaanse EJB2013-ambassadeurs, de 'gezichten van het Jaar' en EJB2013-woordvoerders. Tegelijkertijd werden 19 persberichten (één per regio) doorgestuurd naar de lokale en regionale media, en één groot mediabericht naar de nationale media.

Het evenement kwam meer dan 40 maal in het nieuws op tv, radio en in onlineberichtgeving. Een videofilm van het evenement en van de interviews met enkele aanwezige hooggeplaatsten werd opgenomen en tijdens officiële evenementen vertoond.

De beoordelaar merkte op dat de belanghebbenden forse bijdragen leverden, met name via vrijwilligerswerk of met eigen financiële middelen. Dit gold vooral voor de nationale leden van EJBA, die hun activiteiten (evenementen, seminars, workshops) afstemden op de prioriteiten van EJB2013.

De belangrijkste communicatiedienstverlener van de Commissie benutte ook diverse kansen voor pro-bonobewustmakingsactiviteiten via zijn netwerk van nationale partneragentschappen en diverse ondernemingen in de hele Unie boden gratis zendtijd op de radio, kosteloze of fors in prijs verlaagde billboardruimte aan hoofdwegen en soortgelijke gestes ter ondersteuning.

1.6. EJB2013 en andere EU-programma's en -initiatieven vulden elkaar aan

Aangezien dit project zeer ambitieus was, maar de begroting in het algemeen erg beperkt was¹⁵, dienden volgens de externe beoordeling alle betrokkenen creatief op zoek te gaan naar manieren om EU-programma's/-initiatieven en de betrokken teams op elkaar af te stemmen. Een van de bijzondere eigenschappen van EJB2013 was dat er bijzonder veel en zeer intense synergieën tot stand kwamen.

Dit gold vooral voor de campagne Jeugd in beweging. Ter ondersteuning van 16 evenementen werd een gemeenschappelijke visuele identiteit ontwikkeld en werden speciale EJB2013-animaties gecreëerd en uit de EJB2013-begroting gefinancierd. Deze evenementen vonden plaats in verschillende lidstaten¹⁶ en konden rekenen op de actieve deelname van EJB2013-ambassadeurs of gezichten van het Jaar aan paneldiscussies over de thema's van het Jaar. Ze boden ook de gelegenheid om publicaties over vraagstukken in verband met het EU-burgerschap te verspreiden.

De Europese jeugdweek 2013 was gewijd aan het actieve burgerschap en de actieve deelname van jongeren aan de maatschappij. Er werden prijzen uitgereikt aan projecten van Jeugd in actie die voorbeeldig werk leverden ter bevordering van burgerschap bij jongeren. Nationale agentschappen van het programma Jeugd in actie organiseerden, in samenwerking met de contactpunten van EJB2013, vertegenwoordigingen van de Commissie en het Eurodesk¹⁷-netwerk, honderden nationale en regionale activiteiten in de gehele EU.

In 2013-2014 startte de Commissie een aantal oefeningen in burgerbetrokkenheid op ter ondersteuning van '*Verantwoord onderzoek en innovatie*'¹⁸ om in heel Europa de tweerichtingsdialoog met de burger te bevorderen en zo de EU te helpen bij het vaststellen van haar beleidsagenda voor onderzoek en innovatie in het kader van Horizon 2020. Het initiatief '*Voices for innovation*'¹⁹, dat werd gefinancierd door het EU-programma 'Wetenschap en samenleving' en dat onder de vlag van EJB2013 werd gelanceerd, werd ondersteund door de eerdere verbintenis van de Commissie om rekening te houden met de bijdragen van de burgers²⁰ door de tijdige vaststelling van een participerend, transparant en traceerbaar proces.

---

¹⁵ In vergelijking met de begroting van de vorige Europese Jaren: Europees Jaar van gelijke kansen voor iedereen - 2007 (22,5 miljoen EUR), Europees Jaar van de interculturele dialoog - 2008 (10 miljoen EUR), Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting - 2010 (17,25 miljoen EUR), Europees Jaar van het vrijwilligerswerk - 2011 (10,75 miljoen EUR) of Europees Jaar voor actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties - 2012 (5 miljoen EUR).

¹⁶ Palma de Mallorca (ES), 26–28 maart; Volos (EL), 18–20 april; Parijs (FR), 9–10 mei; Brussel (BE), 28–30 juni; Spa (BE), 17–21 juli; Burgas (BG), 25–28 juli; Sventoji (LT), 8–11 augustus; Marseille (FR), 27–29 september; Košice (SK), 3–5 oktober; Luik (BE), 17–19 oktober; Burgos (ES), 20–21 november; Nicosia (CY), 22–23 november; Valetta (MT), 6–7 december; en, in 2014, Riga (LV) 28 februari-2 maart; Praag (CZ) 29-30 april; en Lissabon (PT) 9-11 mei.

¹⁷ De belangrijkste leverancier van informatie over het Europees beleid en kansen voor jonge mensen en degenen die met hen werken: <http://www.eurodesk.org>

¹⁸ <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/public-engagement-responsible-research-and-innovation>

¹⁹ '*Views, Opinions and Ideas of Citizens in Europe on Science*': <http://www.voicesforinnovation.eu/>

²⁰ Dit leidde tot de opstelling van oproepen tot het indienen van onderzoeksvoorstellen voor '*Waste: A Resource to Recycle, Reuse and Recover Raw Materials*' (*Afval: een hulpbron om grondstoffen te recyclen, te hergebruiken en terug te winnen*), een prioriteitsgebied binnen Horizon 2020 dat

Generations@school

Generations@school werd opgestart in 2012 in het kader van het Europees Jaar voor actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties en nodigde leerkrachten uit om een project te organiseren met leerlingen en ouderen in hun gemeenschappen en vervolgens mee te doen aan een wedstrijd met andere scholen in de hele EU.

Het project werd verlengd in het kader van EJB2013 en was gericht op discussies over Europa, de huidige toestand in Europa en over wat jong en oud samen kunnen doen om aan het Europa van morgen te bouwen (Wat betekent het om een EU-burger te zijn? Welke EU-rechten hebben we verkregen via het proces van Europese integratie? Hoe zien de Europese burgers van morgen deze rechten en hoe denken ze hiervan gebruik te maken? Welk Europa moeten we aan de volgende generatie doorgeven?).

Bepaalde kosten van de wedstrijd (vertalingen, samenstelling van de jury) werden betaald uit de EJB2013-begroting en teamleden van EJB2013 hielpen bij de selectie van de winnende scholen.

2. DE TWEE KANTEN VAN HET JAAR

In zijn State of the Union van 2012 beklemtoonde Commissievoorzitter José Manuel Barroso dat '*...de tijd dat Europese integratie plaatsvond met stilzwijgende instemming van de burger voorbij [is] ...*' EJB2013 was een uitstekende gelegenheid om gestalte te geven aan de politieke plicht ervoor te zorgen dat het grote publiek deelneemt aan de integratie van de Unie en om de EU-burgers tegelijkertijd ook bewuster te maken van hun rechten.

De activiteiten van EJB2013 waren daarom dubbel van aard: enerzijds de bewustmaking en dialoog bevorderen, en anderzijds een zeer brede groep belanghebbenden diverse mogelijkheden tot betrokkenheid bieden.

2.1. Bewustmaking: de EU-brede informatie- en communicatiecampagne

Deze twee eigenschappen van de campagne werden in een slogan gegoten: '*Het gaat om Europa. Het gaat om u. Debatteer mee*'. De slogan werd vertaald in de 24 talen van de Unie en vormde de kern van de visuele identiteit van EJB2013.

Van meet af aan was de visuele identiteit van EJB2013 interinstitutioneel en alle instellingen van de Unie werden aangemoedigd om deze in hun communicatieactiviteiten betreffende EJB2013 te gebruiken. Het Europees Parlement voegde de slogan (via een ingevoegd label) toe aan zijn eigen ontwerp en kleuren, terwijl het EESC en het Comité van de Regio's het toejuichten en er consequent gebruik van maakten.

---

gedurende de periode 2014-2015 naar verwachting een EU-financiering ten bedrage van ongeveer 116 miljoen EUR zal ontvangen.

De centrale communicatiecampagne voor EJB2013 die werd gevoerd door de hoofdcontractant van de Commissie, had als doel het grote publiek informatie te verstrekken over de EU-rechten en de kansen die de Unie biedt. Het was tevens een campagne die wees op, en het gebruik stimuleerde van, de meertalige informatie- en deelname-instrumenten die de burgers kunnen helpen om hun EU-rechten en mogelijkheden tot deelname aan de beleidsvorming van de Unie optimaal te benutten (deze instrumenten zijn onder meer het Europe Direct-netwerk, YourEurope, Solvit, Interactive Policy-Making online (IPM – interactieve beleidsvorming online), het Europees Burgerinitiatief, verzoekschriften aan het Europees Parlement en klachten aan de Europese Ombudsman).

De campagne streefde ernaar alle mogelijkheden van de bestaande instrumenten van de Europese instellingen (websites, portaalsites, video's, brochures, evenementen enz.) ten volle te benutten om de burgers te informeren en in staat te stellen deel te nemen aan de EU. Daarvoor was nauwe samenwerking nodig met alle actoren van EJB2013, waaronder verschillende diensten van de Commissie (vooral de vertegenwoordigingen), de Europe Direct-informatiecentra (EDIC's), de voorlichtingsbureaus van het Europees Parlement en andere EU-instellingen, de lidstaten (op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau) en maatschappelijke organisaties (op nationaal en EU-niveau). De Commissie gebruikte ook haar bestaande audiovisuele en gedrukte informatie over burgerrechten en grensoverschrijdende activiteiten, en de interne markt.

De vertegenwoordigingen van de Commissie en hun respectieve EDIC-netwerken vervulden een centrale rol als gangmaker van de acties op het nationale, regionale en plaatselijke niveau, aangezien zij in de loop van het Jaar honderden seminars, debatten en conferenties organiseerden. 50% van de 'begeleidende evenementen' die specifiek bedoeld waren om het initiatief van de burgerdialogen (zie verder) voor te bereiden, te begeleiden en op te volgen, waren gericht op onderwerpen die van belang waren voor het Jaar en konden daarom worden beschouwd als integrale onderdelen van de EJB2013-campagne.

De belangrijkste kenmerken²¹ van de centrale communicatiecampagne waren onder meer:

- een centrale, interinstitutionele website voor EJB2013 (www.europa.eu/citizens-2013), daarna www.europa.eu/citizens-2014), waarvan de pagina's in de bovenste informatielaag beschikbaar waren in alle 24 officiële talen van de EU, ook in het Kroatisch en Gaelisch. De website was bedoeld om tegemoet te komen aan de

---

²¹ Enkele kwantitatieve gegevens over de campagne en de activiteiten zijn opgenomen in de bijlage (Het Europees Jaar van de burger 2013 in het kort).

behoeften van diverse doelgroepen, onder meer academici, jongeren, werkzoekenden en kiezers. Alle belanghebbenden werden actief verzocht om bijdragen te leveren en aangemoedigd om nieuws uit te wisselen over evenementen die dan op de centrale EU-brede evenementenkalender van de website werden geplaatst. De website bevatte de profielen van de EJB2013-ambassadeurs, de gezichten van het Jaar en de woordvoerders (zie verder), die ook werden aangemoedigd om verslagen van hun activiteiten in te dienen voor publicatie op de website. Ook was op de website algemene informatie over EU-rechten, een mediatheek en verslagen en foto's van EJB2013-evenementen te vinden;

- audiovisueel materiaal en radiospots: EU-brede verspreiding van een videonieuwsbericht over EJB2013, archiefbeelden, een virale internetclip over EJB2013 en de productie en EU-brede uitzending, veelal pro bono, van een radiospot van 30 seconden over EU-rechten en het Europees Jaar;
- media-activiteiten, waaronder persbriefings, persberichten en proactieve mediabetrekkingen op EU- en nationaal niveau;
- publiciteit: organisatie van partnerschappen met voor het grote publiek toegankelijke organisaties zoals openbaarvervoermaatschappijen, gemeenschapscentra of bibliotheken voor de pro-bonoverspreiding van EJB2013-informatie;

Pro-bonoverspreiding van EJB2013-campagnemateriaal: een voorbeeld uit Slowakije

Om de burger rechtstreeks te bereiken, werden campagneboodschappen via het openbaar vervoer onder het brede publiek verspreid. Met *Dopravný podnik*, de belangrijkste openbaarvervoermaatschappij in de Slowaakse hoofdstad Bratislava, werden kortingen van wel 90% bedongen om het visuele materiaal van EJB2013 en de virale internetspot te tonen in de bussen in heel Bratislava. Uiteindelijk waren er in december 2013 posters van EJB2013 in alle 500 bussen te zien, en werden zo dagelijks, en dit twee weken lang, 650.000 passagiers bereikt. Tijdens een van die weken werd ook de 30 seconden durende virale internetspot van EJB2013 getoond op de schermen in de bussen, waardoor de slogan van EJB2013 en het visuele materiaal een maximaal effect sorteerden.

- EJB2013-ambassadeurs, gezichten van het Jaar en woordvoerders: aan bekende persoonlijkheden in de lidstaten werd gevraagd om vrijwillig op te treden als 'ambassadeur' voor het Jaar. Burgers die op een positieve manier hadden gebruikgemaakt van hun EU-rechten werden aangewezen en gevraagd om de campagne een persoonlijk gezicht te geven met interessante verhalen uit het echte leven en om op te treden als 'gezicht van het Jaar'. Ze werden bijgetreden door deskundigen op EJB2013-gebieden (voornamelijk burgerschap, EU-zaken en politiek), die optraden als door de wol geverfde 'woordvoerders' van de campagne. In bepaalde gevallen nam het nationaal contactpunt of de vertegenwoordiging van de Commissie deze rol op zich. Bepaalde landen met andere behoeften beslisten om geen gebruik te maken van een ambassadeur, gezicht van het Jaar of woordvoerder, maar boden andere campagnediensten (bv. ondersteuning van evenementen, promotiemateriaal enz.);

- ondersteuning van de sociale media, voornamelijk via de centrale socialemedia-accounts van de Commissie: een reeks Facebook-polls en een bijbehorende Facebookapp, onlinemonitoring, een EJB2013-fotowedstrijd op het internet via Facebook, die resulteerde in een kalender van 12 maanden voor 2014, en andere inhoud die specifiek op het internet was toegesneden. Ook werden er enkele advertenties op Facebook geplaatst. De socialemediakanalen van de Commissie werden gebruikt als medium voor 'themaweken in de sociale media', een nieuwe praktijk waarbij gedurende een bepaalde periode, doorgaans een week, aandacht werd besteed aan een onderwerp dat van belang is voor het grote publiek. Deze themaweken moedigden de betrokken diensten van de Commissie aan om buiten hun dagelijkse werkzaamheden samen te werken en een burgergerichte aanpak te bevorderen. De externe beoordelaars concludeerden dat deze grensverleggende oefeningen in departementoverschrijdende, klantgerichte samenwerking een positief, duurzaam effect van EJB2013 waren;
- gedrukt communicatiemateriaal en promotie-items van EJB2013, waaronder campagnetoolkits voor diverse doelgroepen (in 23 officiële talen), prentbriefkaarten, posters, oprolbanners, banners en diverse geschenken. De Commissie stelde de digitale bestanden van de visuele identiteit van de campagne beschikbaar als download, samen met een stijlboek, zodat belangstellenden gemakkelijk hun eigen promotie-items (op eigen kosten) konden laten maken, zonder dat ze de visuele elementen zelf hoefden te ontwerpen;
- de Commissie zette voor EJB2013 ook haar eigen diensten en instrumenten voor bedrijfscommunicatie in. Het ging hierbij om videoclippen over de burgerdialogen, informatie op het internet over het beleid van de EU, projecten voor het maatschappelijk middenveld die werden gefinancierd via het programma Europa voor de burger, evenementen die werden georganiseerd door de EDIC's en Team Europe²², de bevordering van de 'onestopshop' voor de burger met Uw Europa, en groepen die door de Commissie speciaal werden uitgenodigd om de tijdens het Jaar georganiseerde burgerdialogen voor te bereiden en op te volgen; en
- het Back-to-Schoolinitiatief²³, dat EU-ambtenaren aanmoedigde om volop mee te doen en hen hiervoor uitrustte met opleidingsmaterialen en relevante achtergrondinformatie over EJB2013.

Pleiten voor EU-rechten: de ambassadeurs van EJB2013

Judit Polgár, de Olympische schaakkampioene uit Hongarije en vermoedelijk de beste schaakster ooit, was ook een ambassadeur van EJB2013.

Judit zei: 'Als ambassadeur voor EJB2013 zou ik graag meer mensen doen beseffen dat er niet alleen op het niveau van de lidstaten samenwerking nodig is. Alle mensen in de Europese Unie dienen te beseffen dat zij de kans krijgen om kennis te maken met mensen uit andere landen en dat ze onderling ideeën en opvattingen kunnen uitwisselen die voor hen van belang zijn. Als schaakspeelster, als Hongaarse en als Europeaan, probeer ik bij te dragen tot de ontwikkeling van de Europese Unie op het vlak van sport, onderwijs en cultuur'.

²² Deskundige sprekers van de EU die op uitnodiging (van scholen, ngo's, bedrijven enz.) presentaties, workshops of debatten kunnen leiden.

²³ http://ec.europa.eu/news/eu_explained/110117_en.htm

2.2. De dialoog bevorderen

2.2.1. Aansluiting zoeken bij het brede publiek: de burgerdialogen

Tussen september 2012 en maart 2014 hield de Commissie een reeks van 51 burgerdialogen in alle lidstaten, met een totale begroting (buiten de begroting van EJB2013) van 3,56 miljoen EUR. De voorzitter en de meeste leden van het college waren hierbij betrokken.

De Commissie ontwikkelde en testte de burgerdialogen als een nieuw instrument voor rechtstreekse politieke communicatie met het grote publiek. Ze waren een soort van informele bijeenkomsten, waarbij een lid van de Commissie, samen met een lid van het Europees Parlement of een nationale of regionale politicus, naar burgers luistert en met hen discussieert over EU-vraagstukken. De burgerdialogen waren bedoeld om het vertrouwen van de Europese burgers in hun beleidsmakers en in het Europees bestuur te herstellen. Ze gaven Europa een gezicht en boden de burgers de kans om hun mening te ventileren en concrete informatie te verkrijgen.

De burgerdialogen brachten gemiddeld meer dan 300 burgers per evenement bij elkaar; tegen einde maart 2014 hadden ongeveer 17000 burgers persoonlijk een evenement bijgewoond en hadden nog eens 105000 burgers deze bijeenkomsten live gevolgd via webstreaming of de sociale media. Bijlagen in regionale kranten tijdens de week waarin de burgerdialoog plaatsvond, bereikten wel 43 miljoen Europeanen via de gedrukte pers en nog eens 51 miljoen via het internet. Gemiddeld werden per evenement 39 media-items (live-tv-reportages en tv-uitzendingen, radio-uitzendingen en artikelen in de gedrukte pers en op het internet) gepubliceerd. Alle dialogen werden uitgezonden via livewebstream en gedocumenteerd op de centrale informatiewebsite (<http://ec.europa.eu/debate-future-europe/>).

Op het einde van de reeks keurde het college een verslag²⁴ goed over de belangrijkste lessen die uit deze oefening kunnen worden getrokken.

Het ijs breken: de burgerdialogen

Op 27 maart 2014 sloot de Commissie de eerste reeks van 50 burgerdialogen af met een pan-Europees debat in Brussel. Dit evenement bracht 150 burgers uit heel Europa samen voor een gesprek over hun reële ervaringen als Europeaan; ze konden er hun bezorgdheid over en ambitie voor de toekomst van Europa en hun toekomst als Europees burger uitspreken.

Een van hen, een jonge Poolse met de naam Kamila, herhaalde wat ze tijdens haar vele gesprekken met klasgenoten over Europa had gezegd en sprak tijdens de dialoog enthousiast met Commissievoorzitter Barroso: *'Het is belangrijk dat jonge mensen beseffen dat ze burgers zijn van de EU en dat ze weten welke mogelijkheden ze daardoor krijgen. De EU zou in alle 28 lidstaten een onderdeel moeten worden van de leerstof.'*

²⁴ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal comité en het Comité van de Regio's - *Dialogen met de burgers als bijdrage aan de ontwikkeling van een Europese openbare ruimte*, COM (2014) 173 final van 24 maart 2014.

2.2.2. *Maatschappelijke organisaties mobiliseren*

Met de burgerdialogen wou men vooral de individuele burger bereiken, maar parallel daarmee trachtte men ook groepen uit het maatschappelijk middenveld uit de hele EU te betrekken bij de EJB2013-activiteiten via de EJBA-leden, netwerken op EU-niveau en hun nationale allianties/initiatieven in 23 lidstaten²⁵.

De nationale allianties van EJBA waren van meet af aan actief betrokken bij EJB2013: ze werkten, samen met de nationale contactpunten, bureaus van de EU-instellingen en partneragentschappen van de belangrijkste communicatiedienstverlener, aan gemeenschappelijke actieplannen voor de uitvoering van EJB2013.

De nationale, regionale en plaatselijke niveaus mobiliseren: voorbeelden van enkele nationale allianties van EJBA

De kenmerkende eigenschap van EJBA was de mate waarin deze groepering haar nationale allianties in de meeste lidstaten mobiliseerde en bij de activiteiten betrok, alsook haar creativiteit. De nationale alliantie in het Verenigd Koninkrijk, een van de twee lidstaten die niet over een contactpunt beschikten, werkte nauw samen met de vertegenwoordigingen van de Commissie en de voorlichtingbureaus van het Europees Parlement in Londen, Glasgow en Cardiff. Samen organiseerden ze een serie seminars om thema's uit te diepen zoals sociale inclusie, vrijwilligerswerk en de instrumenten voor actieve burgerparticipatie.

De Bulgaarse nationale alliantie werkte samen met de bureaus van de EU-instellingen aan de organisatie van een wedstrijd als gevolg waarvan het kamp *Wij zijn burgers van Europa*²⁶ heeft plaatsgevonden, waarbij studenten uit het hele land de kans kregen om hun projecten te presenteren over een grotere participatie aan het politieke leven van de EU en de beschikbare financieringsmogelijkheden.

EJBA en het Europees Burgerforum publiceerden een document van 12 bladzijden in het Engels en het Frans, met bijzondere aandacht voor EJB2013 en de nood aan een grote communicatie-inspanning. Soortgelijke publicaties of columns werden ook verzorgd door andere EJBA-leden om EJB2013 bekender te maken en mensen aan te spreken en aan te moedigen tot deelname aan concrete discussies over het burgerschapsbeleid van de Unie.

De toetreding van Kroatië tot de Europese Unie gaf EJBA de gelegenheid om op 8 juli in Zagreb een conferentie op EU-niveau te organiseren, '*EU Citizenship: Crossing Perspectives*', die de maatschappelijke organisaties uit de Westelijke Balkan inzicht bood in de reflectie over burgerschap die momenteel in Europa plaatsvindt. Het evenement werd bijgewoond door meer dan 150 deelnemers, met een goed evenwicht tussen vertegenwoordigers uit de Balkanlanden en andere Europese landen. De vele aanwezige journalisten volgden alle discussies op de voet. Het evenement ging over belangrijke

²⁵ Er was geen nationale alliantie/nationaal initiatief van EJBA in Estland, Griekenland, Ierland, Oostenrijk en Zweden.

²⁶ <http://ey2013-alliance.eu/events/youth-camp-we-are-citizens-of-europe-koprivshitsa-bulgaria/>

vraagstukken van EJB2013 en sloot af met aanbevelingen die achteraf werden toegevoegd aan de algemene beleidsaanbevelingen van EJBA (zie verder).

In de loop van het Jaar namen EJBA en haar leden op EU- en nationaal niveau, in overeenstemming met de doelstellingen van EJB2013, deel aan een EU-debat over het burgerschapsbeleid (de rechten die samenhangen met het burgerschap van de EU, belemmeringen om van die rechten gebruik te maken, de manieren om die belemmeringen uit de weg te ruimen enz.).

Er werden drie werkgroepen opgericht, waarbij 100 vertegenwoordigers uit 80 maatschappelijke organisaties op nationaal en EU-niveau, afkomstig uit de meeste lidstaten, werden betrokken. Deze werkgroepen behandelden de volgende thema's:

1. participierend burgerschap en burgerdialoog;
2. economisch, sociaal en politiek burgerschap: een samenhangend geheel; en
3. een inclusief burgerschap voor alle inwoners van de EU.

Het resultaat van deze intensieve, inclusieve werkzaamheden was *It's about Us, It's about Europe! Towards Democratic European Citizenship*²⁷, een pakket van 98 beleidsaanbevelingen gericht aan de instellingen van de EU, de nationale overheden en de maatschappelijke organisaties zelf.

De beleidsaanbevelingen van EJBA: het standpunt van het georganiseerde maatschappelijk middenveld

Een van de voornaamste doelstellingen van het brede sectoroverschrijdende en transnationale EJBA-netwerk bij de formulering van de beleidsaanbevelingen was ervoor te zorgen dat actief burgerschap in de Europese openbare orde wordt aangezien als een duurzaam transversaal thema.

In haar aanbevelingen gaat EJBA uit van de brede opvatting dat het EU-burgerschap niet beperkt mag blijven tot een aanpak die uitgaat van individuele rechten, maar die sterk op waarden moet zijn gebaseerd om de Europeanen beter het idee te geven dat ze deel uitmaken van een gemeenschappelijk Europees project.

De aanbevelingen vormen een aanvulling op en een versterking van de aanbevelingen in het *Burgerschapsrapport 2013* van de Europese Commissie, en gaan met name uit van twee complementaire assen ter versterking van:

- 1) de betrokkenheid van de burgers bij het Europese project; en
- 2) het kader voor deelname aan de Europese besluitvorming.

3. BOUWEN AAN EEN DUURZAME NALATENSCHAP OP HET VLAK VAN BELEIDSONTWIKKELING

3.1. De EJB2013-conferenties op EU-niveau

Net zoals bij de vorige Europese Jaren werden de openings- en slotevenementen gehouden door de twee lidstaten die in de loop van het Jaar het Voorzitterschap van de EU bekleedden – in dit geval Ierland en Litouwen.

²⁷ <http://ey2013-alliance.eu/itsabouteupeitsaboutus/>

Op 10 januari 2013 verklaarden voorzitter Barroso, de Ierse *Taoiseach* Enda Kenny en *Tánaiste* Eamon Gilmore het jaar officieel voor geopend in het stadhuis van Dublin. De eerste burgerdialoog van het Jaar werd meteen daarna op dezelfde plaats gehouden, met de deelname van Viviane Reding, vicevoorzitter van de Commissie, en Lucinda Creighton, de Ierse onderminister voor Europese Zaken.

Het slotevenement vond plaats op 12 en 13 december 2013 in het parlement van Litouwen (*Seimas*) in Vilnius. Tijdens de openingsceremonie gaven vicevoorzitter Reding, de premier van Litouwen, Algirdas Butkevičius, de voorzitter van de *Seimas*, Loreta Grauzinienė, en de Europese Ombudsman, Emily O'Reilly, plechtige toespraken. Tijdens het evenement werden de beleidsaanbevelingen van EJBA (zie hierboven) formeel overhandigd aan mevrouw Reding, die opnieuw deelnam aan een burgerdialoog, met name de laatste van het Jaar, in het stadhuis van Vilnius.

3.2. De belangrijkste documenten van EJB2013

Europese Jaren hebben doorgaans tot doel:

- 1) in de hele EU een bewustmakingscampagne te voeren betreffende een bepaald onderwerp; en
- 2) te dienen als katalysator voor beleidsontwikkeling op dat gebied.

EJB2013 vormde hierop geen uitzondering; wat beleidsontwikkeling betreft, waren de voornaamste resultaten:

- *Europeans have their say* - Analysis report of the public consultation *EU citizens – your rights, your future*²⁸, het analyseverslag van de openbare raadpleging die de Commissie van 9 mei tot 27 september 2012 over Europees burgerschap heeft gehouden en waaraan bijna 12 000 mensen en organisaties deelnamen, d.i. de tot dusver grootste openbare raadpleging van de Commissie;
- het verslag over het EU-burgerschap 2013 - *EU burgers: uw rechten, uw toekomst*²⁹: een belangrijk document dat op 8 mei 2013 door de Commissie werd goedgekeurd en waarin twaalf maatregelen zijn voorgesteld om de obstakels uit de weg te ruimen die de burgers belemmeren hun EU-rechten uit te oefenen, gaande van het wegnemen van obstakels voor werknemers, studenten en stagiairs in de EU tot de vermindering van de administratieve rompslomp in de lidstaten en de bevordering van de deelname van de EU-burgers aan het democratische proces van de Unie;
- het verslag van de Commissie betreffende de burgerdialogen - *Dialogen met de burgers als bijdrage aan de ontwikkeling van een Europese openbare ruimte*³⁰: inzichten die werden verworven en lessen die werden getrokken uit

---

²⁸ http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/report_eucitizenship_consultation_en.pdf

²⁹ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Verslag over het EU-burgerschap 2013 - EU-burgers: uw rechten, uw toekomst - COM(2013) 269 final van 8 mei 2013
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0269&rid=1>

³⁰ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Dialogen met de burgers als bijdrage aan de ontwikkeling van een Europese openbare ruimte – COM(2014) 173 final van 24 maart 2014.
http://ec.europa.eu/debate-future-europe/citizens-dialogues/belgium/brussels3/dialogue_en.pdf

de reeks informele debatten die in de hele EU werd gehouden tussen september 2012 en einde maart 2014; en

- in december 2013 (tijdens het voorzitterschap van Litouwen), een reeks conclusies van de Raad³¹ die het EU-burgerschapverslag 2013 ondersteunen en ertoe oproepen om de aanbevelingen van het verslag uit te voeren.

4. FOLLOW-UP VAN EJB2013

4.1. Verlenging van de activiteiten tot in 2014

Aangezien 2014 een jaar was van Europese verkiezingen en de instellingen werden herschikt, meende de Commissie dat het gepast was om de activiteiten in verband met EJB2013 verder te zetten in 2014. Veel van deze activiteiten bleven van betekenis voor de deelname aan de democratie en de inclusieve deelname aan de Europese beleidsvorming. Voor de in 2014 uit te voeren activiteiten werden geen specifieke middelen uitgetrokken.

Zo werden twee evenementen op EU-niveau georganiseerd in nauwe samenwerking tussen EJBA, het EESC en de Commissie:

- *Regaining the European project together* – een rondetafelconferentie die op 20 februari 2014 werd gehouden; en
- *Beyond agendas and manifestos: What Europe is for us?* – een dag voor het maatschappelijk middenveld op 18 maart 2014.

Op beide evenementen, die plaatsvonden in de EESC-gebouwen te Brussel, werden de beleidsaanbevelingen van EJBA gebruikt als input voor diverse debatten met vertegenwoordigers van de Commissie, het Europees Parlement en het EESC.

4.2. Een echte Europese openbare ruimte tot stand brengen

Als instrument dat de burgers zelf (en niet vertegenwoordigers van belangengroepen) aan het woord laat en hun bezorgdheid, angst, hoop en verwachtingen duidelijk laat verwoorden aan beleidsmakers van het hoogste niveau, vormden de burgerdialogen een tastbare bijdrage aan de totstandkoming van een Europese openbare ruimte waar over het Europees beleid kan worden gedebatteerd. Ze waren meer dan louter vraag-en-antwoordsessies en de ervaring, met name met de pan-Europese burgerdialoog, die de eerste reeks afsloot op 27 maart 2014, wees uit dat ze een groot potentieel in zich dragen om ideeën te verzamelen en discussies aan te vullen die momenteel ofwel beperkt blijven tot een klein aantal organisaties van belanghebbenden ofwel grotendeels plaatsvinden buiten de instellingen om.

Parallel daarmee zorgde de nauwe betrokkenheid van de organisaties en netwerken die lid zijn van de EJBA er zowel op nationaal als EU-niveau voor dat ook georganiseerde burgerorganisaties uit de hele Unie de vraagstukken van EJB2013 konden bespreken en hun bijdrage konden leveren aan de ontwikkeling van het EU-beleid op het vlak van burgerschap en democratie.

---

³¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/139959.pdf

EJB2013 en de voortzetting ervan in 2014 vormden een uitstekende gelegenheid om na te denken over manieren om deze — tot dusver gescheiden — activeringskanalen samen te brengen en verder te werken aan de ontwikkeling van een echte 'Europese openbare ruimte'. De resultaten van de Europese verkiezingen duiden er sterk op dat de deelname en betrokkenheid van de burgers, via maatschappelijke organisaties of op individueel niveau, bij de integratieprocessen van de Unie moeten worden bevorderd. De Commissie is voornemens om verdere mogelijkheden te onderzoeken voor de ontwikkeling van een openbare ruimte voor debatten, discussies en de gedachtewisseling over Europese vraagstukken vanuit Europees perspectief, met burgerorganisaties en het grote publiek.

4.3. Conclusies

De Commissie verwelkomt de conclusies van de externe beoordelaars³² betreffende de *relevantie* van de activiteiten die voor EJB2013 werden geselecteerd en hun erkenning dat deze de doelstellingen van het Jaar volledig bestreken, zonder grote leemtes of overlappingsen. Ze merkten ook op dat de verregaande reikwijdte van het onderwerp inhield dat ook een brede kring van relevante actoren en multiplicatoren eraan meededen en aldus bijdroegen tot de verspreiding van de boodschap van EJB2013. Volgens de beoordelaars kwamen de communicatieactiviteiten volledig tegemoet aan de behoeften van de doelgroepen.

De Commissie erkent de (onderling gekoppelde) conclusies betreffende de *doelmatigheid* en *doeltreffendheid*, met name dat de laattijdige goedkeuring van het Besluit de potentiële partners problemen bezorgde om zich tijdig te mobiliseren en bij te dragen aan de activiteiten, vooral op nationaal niveau, en dat de ter beschikking gestelde financiële middelen niet beantwoordden aan de ambitie om alle burgers over hun EU-rechten te informeren. De beoordelaars meenden echter dat de participerende activiteiten en evenementen effectiever bleken dan de informatie via de massamedia. Bovendien wijzen zij uitdrukkelijk op de beduidende mobilisatie van belanghebbenden (zie hierboven) die menselijke en financiële middelen leverden en/of op vrijwillige basis deelnamen, en onderstrepen zij dat de activiteitscategorien niet allemaal even doeltreffend waren.

De Commissie is het ook eens met de conclusies van de beoordelaars op het vlak van de *duurzaamheid* van de activiteiten in het kader van EJB2013. Enerzijds zullen de effecten van de EU-brede informatie- en communicatiecampagne wellicht verdwijnen, aangezien de campagne ten gevolge van de lage begroting niet kan worden voortgezet. Dit doet afbreuk aan de algemene duurzaamheid. Anderzijds zullen de participerende communicatievormen die werden bevorderd en die de behoeften van de burgers centraal stelden, wellicht blijven inwerken op de betrokken belanghebbenden, op voorwaarde dat de verwachtingen in verband met follow-up worden ingelost; anders zouden sommige belanghebbenden in de toekomst minder geneigd zijn om zich opnieuw in te zetten.

Wat betreft de *effecten* op de algemene bewustwording van de Europese burgers van hun rechten en mogelijkheden om zich in te zetten voor het Europese

---

³² Voor uitvoerige conclusies en aanbevelingen, zie: http://europa.eu/citizens-2013/sites/default/files/content/document/EYC2013%20evaluation%20final%20report%202014_07_25.pdf

integratieproces, kan EJB2013 alleen worden beschouwd als een specifieke bijdrage aan de algemene inspanningen die de Commissie levert via haar strategie voor institutionele communicatie en de EU-outreachprogramma's en -beleidsmaatregelen.

EJB2013 werd bedacht als een EU-brede campagne om de EU-burgers bewuster te maken van hun rechten en als een katalysator voor de ontwikkeling van het beleid op het vlak van EU-burgerschap, met name wat betreft de totstandbrenging van een echte Europese publieke ruimte. Naarmate het Jaar vorderde, legde die laatste overweging meer gewicht in de schaal, vooral toen de EJB2013-activiteiten werden verlengd tot in 2014 in de aanloop naar de Europese verkiezingen. De bescheiden begroting beperkte de reikwijdte en het effect van de communicatiecampagne, maar dit werd goed opgevangen door de creativiteit, het engagement, de vrijwillige inzet en het enthousiasme van alle belanghebbenden op nationaal en EU-niveau. Daartoe behoorden EJBA en haar leden uit de maatschappelijke organisaties, die blijvende netwerken tot stand brachten met effecten die zullen doorwerken en de ontwikkeling van een echte Europese openbare ruimte mee zullen bevorderen.

Al deze inspanningen en activiteiten samen droegen ertoe bij dat EJB2013 'een Jaar *voor, door en met* de burgers' werd, op een georganiseerde manier (via EJBA) of op individueel niveau (via de burgerdialogen).

Externe beoordeling van EJB2013: uitdagingen voor toekomstige Europese Jaren

- ✓ Om een breed publiek in dezelfde mate in de 28 lidstaten te bereiken, zou de begroting van een informatiecampaigned een 'toegangskartje' moeten hebben van ten minste een paar miljoen euro, bv. alleen al voor publicaties in de media. Ook zou die campagne spitse, originele boodschappen moeten overbrengen om de aandacht van de mensen te trekken en effect te kunnen sorteren.
- ✓ Wanneer de middelen beperkt zijn, moet voorrang worden gegeven aan een communicatiecampagne die evenementen ondersteunt. In zulke gevallen zijn de evenementen de belangrijkste pijlers voor de verspreiding van informatie en fungeert de campagne als een instrument dat voornamelijk wordt gehanteerd om deelnemers in te schakelen en de aandacht van de media te trekken om aldus tot een bredere verspreiding te komen.
- ✓ Het is niet efficiënt om te proberen een traditionele campagne en een op evenementen gebaseerde communicatie uit te voeren met een beperkte begroting. Over de communicatiestrategie dient te worden beslist in een vroege ontwerpfase.

Bijlage: Het Europees Jaar van de burger 2013 in het kort